

Baba Metzia 33b Mishna

המפקיד אצל חבירו בהמה או כלים ונגנבו או שאבדו שילם ולא רצה לישבע שהרי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא נמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי משלם למי שהפקדון אצלו נשבע ולא רצה לשלם נמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי משלם לבעל הפקדון: גמ' למה ליה למתני בהמה

Baba Mesia 33b Nemuki Yosef

עשה ולא כלום: נשבע ולא רצה לשלם. לכאורה איכא למידק הך סיפא למה לי פשיטא כיון דלא שילם לא מקני ליה כפילא מיהו צפרק הגוזל עלים (ז"ק קת.) דייק רצא מיניה נשבע ושלם ואחר כך הוכר הגנב משלם כפל לשומר דטעמא דלא רצה לשלם כלל הא רצה לשלם אחר מכן אע"פ שנשבע מקני ליה כפילא ופליג צוה עם חזיי והלכתא כרצא^(ט):

Baba Kama 108a

דשמע מינה: תבעוהו בעלים לשומר ונשבע ושילם והוכר הגנב כפל למי אביי אמר לבעל הפקדון רבא אמר "למי שהפקדון אצלו אביי אמר לבעל הפקדון כיון דאטרחיה בשבועה לא מקני ליה כפילא רבא אמר למי שהפקדון אצלו כיון דשילם מקני ליה כפילא וקא מיפלגי בדיוקא דמתניתין דתנן^א המפקיד אצל חבירו בהמה או כלים ונגנבו או שאבדו שילם ולא רצה לישבע שהרי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא נמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי הוא משלם למי שהפקדון אצלו נשבע ולא רצה לשלם ונמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי הוא משלם לבעל הפקדון אביי דייק מרישא רבא דייק מסיפא אביי דייק מרישא דקתני שילם ולא רצה לישבע טעמא דלא רצה לישבע

Baba Kama 108b

הא נשבע אע"פ ששילם למי משלם לבעל הפקדון רבא דייק מסיפא (ה) נשבע ולא רצה לשלם טעמא דלא רצה לשלם הא שילם אע"פ שנשבע למי משלם למי שהפקדון אצלו לאביי קשיא סיפא אמר לך אביי הכי קתני נשבע ולא רצה לשלם קודם השבועה אלא לאחר השבועה למי משלם לבעל הפקדון לרבא קשיא רישא אמר לך רבא הכי קתני שילם ולא רצה לעמוד בשבועתו אלא שילם למי משלם למי שהפקדון אצלו תבעוהו בעלים לשומר

Pina Yoshua BM 33b

במשנה נשבע ולא רצה לשלם כו'. ולכאורה יש לתמוה דהאי בבא מאי קמ"ל מלתא דפשיטא היא^א. ובשלמא לרבא בפ' הגוזל (ג'ק) דף (ק') [ק"ט ע"ב] דדייק מהך בבא דסיפא דהיכא שנשבע ושילם לאחר שבועה הכפל להנפקד א"כ אתי שפיר, משא"כ לאביי דדייק מרישא איפכא, ודאי קשיא, דנהי דדחיק לפרש נשבע ולא רצה לשלם היינו שלא רצה לשלם קודם השבועה אלא לאחר ע"ש, מכל מקום זה הדין לא נזכר בפירוש, ואדרבא אי הוי שתיק מהך בבא דסיפא כל שכן דהוי שמעינן להך דינא מבבא דרישא^ב:

ונראה דעיקר דינא אתי לאשמעינן דשייך מיהא כפל מהגנב לבעלים היכא שנגנב מבית השומר, ולא נימא דהגנב פטור לגמרי דלאו בעל דין דבעלים הוא. ועוד דסד"א דבכה"ג לא קרינן ביה וגונב מבית האיש [ג'ק ס"ט ע"ב] כקושיית הריטב"א^ג, קא משמע לן דאפילו הכי חייב^ד:

Baba Mesia 33b Shita Mekubetet

(ב) שילם ולא רצה לישבע וכו'. נראה לי, דאיכא רבותא ברישא ובסיפא, דרישא אשמועינן. דאף על גב דאם היה רוצה לישבע מן הדין ובאמת, והיינו דקאמר ולא רצה לישבע, שהרי אמרו וכו', ונמצא שכשנגנב גנב לבעלים לפי האמת והדין הנכון, והכפל ראוי להיות להם, מכל מקום כיון ששילם ולא רצה לישבע הוי הכפל שלו, וכדפריש בגמרא מדין תנאי בתחלת הפקדון. ובסיפא אשמועינן^ה, דאף אם לא היה יכול לישבע אלא שמן הדין היה חייב לשלם, כגון שנגנבה בפשיעה,

והיינו לא רצה לשלם, ונמצא שלפי האמת והדין הנכון כשנגנב גנב לנפקד^ו, והיה ראוי הכפל להיות של הנפקד, מכל מקום כיון שנשבע ולא רצה לשלם אגלאי מילתא דלבעלים נגנבה, דכל היכא דאיתא ברשותא דמרה איתא, ולעולם כשנגנבה אפילו בפשיעה, לבעלים נגנבה, אלא שיש להם דין על זה, אבל גוף הבהמה וכפלה וכל שבחיה, בין דממילא בין דמתמת הוצאה, דבעלים נינהו. ורישא וסיפא בכל ענין הם, בין בפשיעה בין שלא בפשיעה, והדין אחד הוא, וכדמפרש בגמרא, אלא שלקח בכל אחת מהנך לשון ולא רצה, להודיענו שאף דאם נשתנה הדין מן הגדון גם דין הכפל נגרר אחריו.